

## Minimális feszítőfák

Legyen  $G = (V, E, c)$ ,  $c : E \rightarrow R^+$  egy súlyozott irányítatlan gráf. Terjesszük ki a súlyfüggvényt a  $T \subseteq E$  élhalmazokra:  $C(T) = \sum_{(u,v) \in T} c(u, v)$

Az  $F = (V, T)$  gráf minimális feszítőfája  $G$ -nek, ha

- $F$  feszítőfája  $G$ -nek, és
- $C(T)$  minimális

Legyen  $A \subseteq F$  valamely  $(V, F)$  minimális feszítőfára, és  $(u, v) \in E$ .

**Definíció**  $(u, v)$  biztonságos él  $A$ -ra nézve, ha  $A \cup \{(u, v)\}$  is része valamely minimális feszítőfának.

### Elvi algoritmus

$A := \emptyset$

While  $A$  nem feszítőfa

(u,v) biztonságos él keresése;

$A := A \cup \{(u, v)\}$

**Definíció:** A  $G = (V, E)$  gráf vágása:  $(S, V \setminus S)$ , ahol  $S \subseteq V$ ;

**Definíció:**  $(u, v) \in E$  keresztél az  $(S, V \setminus S)$  vágásra, ha  $u \in S$  és  $v \in V \setminus S$ , vagy  $u \in V \setminus S$  és  $v \in S$ . Az  $(S, V \setminus S)$  vágás elkerüli az  $A \subseteq E$  élhalmazt, ha  $A$ -ban nincs keresztél.

**Definíció:**  $(u, v)$  könnyű él az  $(S, V \setminus S)$  vágásra, ha a legkisebb  $c$ -értékű (súlyú) keresztél.

**Tétel:** Ha  $A$  része a  $G = (V, E, c)$  valamely minimális feszítőfájának és elkerüli az  $(S, V \setminus S)$  vágást, továbbá  $(u, v)$  könnyű él az  $(S, V \setminus S)$  vágásra, akkor  $(u, v)$  biztonságos él  $A$ -ra nézve.

*Bizonyítás:* Legyen  $T = (V, F)$  egy olyan minimális feszítőfa, amelyre  $A \subseteq F$ . Ha  $(u, v) \in F$ , akkor az állítás nyilvánvaló.

Ha  $(u, v) \notin F$ , akkor  $(u, v)$ -t hozzá véve az  $F$  éleihez kört kapunk. Mivel  $u$  és  $v$  az  $S$  vágás különböző oldalán vannak, ezért van a körben egy másik  $(x, y)$  keresztél. Ekkor az  $F' := F \setminus \{(x, y)\} \cup \{(u, v)\}$  élhalmaz is feszítőfája lesz  $G$ -nek. Továbbá  $c(u, v) \leq c(x, y)$  miatt  $C(F') \leq C(F)$ , így szintén minimális.

### Kruskal algoritmusa

Kruskal( $G, w$ )

Letesít( $A$ : halmaz)

for ( $v \in V$ )

$Halmazt - Keszit(v)$

rendezzük  $E$  éleit  $w$  szerint növekvő sorrendbe

for  $(u, v) \in E$  esetén a súly szerinti sorrendben

If  $Halmazt - Keres(u) \neq Halmazt - Keres(v)$

$A := A \cup \{(u, v)\}$

Egyesít( $u, v$ )

**Megvalósítás:** Unio Holvan adattípussal.

**Helyesség:** Az általános tétel alapján, vágásnak olyan vágást használva, ahol az egyik halmaz az  $u$ -tartalmazó részfa az aktuális feszítő erdőből.

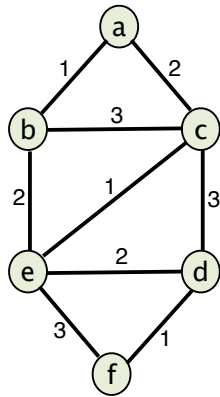
**Futási idő:**  $O(|E| \cdot \log |V|)$

### Példa

A Kruskal algoritmus a következő sorrendben választja be az éleket:

$(a, b), (c, e), (d, f), (a, c), (d, e),$

### Prím algoritmusa



1. ábra.

```

Prim(G, c, r)
for (v in V)
  {d(v) := INF
  Apa(v) := 0
  Bent(v) := 0}
d(r) := 0
Letesit(Q: ModPrisor)
for (v in V)
  SorBa(Q, v)
while (Elemszam(Q) > 0)
  {SorBol(Q, u)
  Bent(u) := 1
  for (v in KiEl(G, u))
    {If (Bent(v) = 0) and (c(u, v) < d(v))
    then {Apa(v) := u
        d(v) := c(u, v)
        Modosit(v) }}}

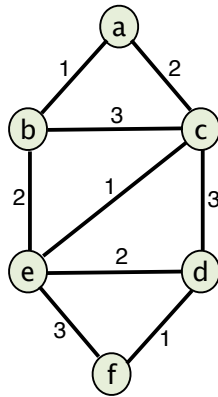
```

**Helyesség:** Az általános tétel alapján, vágásnak olyan vágást használva, ahol az egyik halmaz azon  $v$  pontokat tartalmazza, akikre  $Bent(v)=1$ .

**Futási idő:**  $O(|E| + |V| \cdot \log |V|)$

**Példa**

A Kruskal algoritmus a következő sorrendben választja be az éleket:



2. ábra.

$(a, b), (c, e), (d, f), (a, c), (d, e),$

A Prim algoritmus sorrendje

$(a, b), (a, c), (c, e), (d, e), (d, f).$

### Maximális párosítás páros gráfokra

A  $G = (V, E)$  gráfot párosnak nevezzük, ha  $V$  csúcshalmaza felosztható két diszjunkt részre  $V_1$ -re és  $V_2$ -re úgy, hogy minden él ezen két halmaz között fut.

Az  $E$  élhalmaz  $M \subseteq E$  részhalmaza  $G$  egy párosítása, ha a  $G' = (V, M)$  gráfban minden pont foka legfeljebb egy. Egy párosítás maximális ha a lehető legtöbb élet tartalmazza.

**A megoldandó probléma:** Adott egy  $G = (V_1, V_2, E)$  páros gráf. Határozzuk meg egy maximális párosítását.

Legyen  $G$  egy gráf, és  $M$  a  $G$  egy párosítása. Egy  $G$ -beli utat  $M$ -alternáló útnak hívunk, ha felváltva tartalmaz  $M$ -beli és nem  $M$ -beli éleket.

Legyen  $M$  a  $G$  egy párosítása. Ekkor azokat az  $M$ -alternáló utakat, melynek egyik végpontja nincs benne a párosításban,  $M$ -re nézve javító útnak nevezzük.

**Tétel** Legyen  $G = (V, E)$  egy tetszőleges gráf és  $M$  egy párosítása. Ha  $M$ -re nézve nincs javító út  $G$ -ben, akkor  $M$  a  $G$  gráfnak egy maximális párosítása.

### Javító út keresése páros gráfokban alternáló erdővel

- gyökérelemek:  $V_1$  azon pontjai, melyeket  $M$  nem fed le, vagyis a párosítatlan pontok.

- az erdők páratlan szintjei:  $V_2$  azon még nem vizsgált pontjai, melyek egy  $M$ -en kívüli éllel elérhetőek az előző szintről
- az erdők páros szintjei:  $V_1$  azon még nem vizsgált pontjai, melyek egy  $M$ -beli éllel elérhetőek az előző szintről

**Tétel** A  $G = (V_1, V_2, E)$  páros gráfban akkor es csak akkor van az  $M$  párosításra nézve javító út, ha az  $M$ -hez tartozó alternáló erdőben páratlan szinten van párosításon kívüli pont.

*Bizonyítás:* Ha van ilyen, akkor az erdőben van út.

Tegyük fel, hogy  $v_0, v_1, \dots, v_k$  egy alternáló út, és  $v_0 \in V_1$  egy párosításon kívüli pont.  $i$  szerinti indukcióval megmutatható, hogy minden  $v_i$  bekerül az erdőbe.

Tehát az út utolsó pontja is bekerül, de az  $V_1$ -beli, így csak páratlan szintre kerülhet.

### Stabil párosítások

Adott  $n$  fiú és  $n$  lány és minden fiú és lány rangsort állít fel az általa elfogadhatónak talált partnerek között.

Egy házasság stabil, ha nincs olyan blokkoló pár, akik jobban kedvelik egymást, mint jelenlegi házastársaikat.

### A leánykérő algoritmus

- Minden fiú, aki aktuálisan pár nélkül van minden lépésben ajánlatot tesz a számára legjobban tetsző lánynak
- Ha egy lány több ajánlatot kap, a legjobbat tartsa meg feltételesen, a többit utasítsa vissza véglegesen

**Tétel** Az algoritmus stabil párosítást ad.

<http://mathsite.math.berkeley.edu/smp/smp.html>

### Maximális folyam probléma

Legyen  $G = (V, E)$  gráf,  $s, t$  különböző csúcsok a forrás és a nyelő,  $c$  az éleken értelmezett nemnegatív kapacitásfüggvény.

Legyen  $(V, E, s, t, c)$  egy hálózat, az  $f : E \rightarrow Z$  folyam, ha rendelkezik a következő tulajdonságokkal:

- $0 \leq f(u, v) \leq c(u, v)$  teljesül minden élre
- $\sum_{(u,v) \in E} f(u, v) = \sum_{(v,w) \in E} f(v, w)$  teljesül bármely  $v \in V \setminus \{s, t\}$ -re

A cél a  $\sum_{(s,v) \in E} f(s, v)$  összeg maximalizálása.

Maradékhálózat: Adott gráf és folyam mellett definiálhatjuk a maradékhálózatot  $(V, E', s, t, m)$ , ahol

- Minden  $uv \in E$  élre, ha  $f(uv) < c(uv)$ , betesszük  $uv$ -t az  $E'$ -be,  $m(uv) = c(uv) - f(uv)$ , és az  $uv$  élet előre élnek jelöljük.
- Minden  $uv \in E$  élre, ha pozitív (azaz  $f(uv) > 0$ ), betesszük a  $vu$  fordított élet az  $E'$ -be,  $m(vu) = f(uv)$ , és a  $vu$  élet vissza élnek jelöljük.

### Ford Fulkerson algoritmus

- Megkonstruáljuk a maradékhálózatot. Keresünk benne egy  $s, t$  utat.
- Ha nincs ilyen út véget ér az algoritmus, az aktuális folyam maximális.

- Ha van  $s, t$  út, akkor az út előre élein növeljük a vissza éleken csökkentjük a folyam értékét, egy  $\Delta$  értékkel, amely a maximális érték, amivel ez megtehető.

### **Kiskérdések ZH utáni hétre**

- Kruskal algoritmus
- Prím algoritmus
- Ford Fulkerson algoritmus
- Stabil párosítási probléma és lánykérő algoritmus